



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

“Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc” - POCU 126766

Raport privind Indicatorii de monitorizare la nivel internațional și în România, pentru învățământul superior

Autori:

Vlad Ștefan Barbu

Dan Chiribucă

Ovidiu-Aurel Ghiuță

Adrian Oțoiu

Carmen Pintilescu

Claudiu Tufiș

Notă: Aceasta este o variantă de lucru a raportului, aflată în curs de validare, nu este varianta finală.

Februarie 2020

1



UNIUNEA EUROPEANĂ



Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Cuprins

Introducere	3
Metodologie	4
Monitorizarea învățământului superior - analiză comparativă	7
Structura sistemului de monitorizare	7
Indicatori folosiți în monitorizare și evaluare	9
Monitorizarea învățământului superior în România	13
Structura sistemului de monitorizare	13
Indicatori folosiți în monitorizare și evaluare	14
Recomandări	20
Recomandări privind metodologia	20
Recomandări privind indicatorii	23
Referințe.....	26
Anexa 1 - Indicatori dimensiunea didactică.....	29
Anexa 2 - Indicatori dimensiunea cercetare științifică	35
Anexa 3 - Indicatori dimensiunea socială și servicii terțiare	37
Anexa 4 - Indicatori dimensiunea absolvenți și piața muncii	39
Anexa 5 - Indicatori dimensiunea capacitate instituțională	42



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Introducere

Acest raport a fost elaborat în cadrul proiectului *Calitate în învățământul superior: Internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc (POCU-INTL)*. Obiectivul principal al proiectului este de a dezvolta și implementa măsuri sistemice în învățământul terțiar pentru creșterea nivelului calității în învățământul superior și pentru adaptarea universităților la cerințele pieței muncii, inclusiv la standardele internaționale. În cadrul proiectului există patru axe principale: creșterea accesului, parcursului și finalizării studiilor (A1), îmbunătățirea calității și a relevanței învățământului superior (A2), susținerea sistemică a conectivității mediului academic cu mediul socio-economic (A3) și îmbunătățirea calității utilizării datelor în procesele de fundamentare a deciziei publice (A4)¹.

Raportul de față reprezintă principalul rezultat al sub-activității 4.1. din proiect, care are ca scop actualizarea și consolidarea sistemului de indicatori de monitorizare pentru învățământul superior, suport pentru creșterea calității sistemului de învățământ superior, răspunzând astfel direct lipsei unor prognoze multidimensionale pentru sistemul de învățământ superior. Acest raport, alături de rezultatele obținute în celelalte sub-activități incluse în A4, contribuie la realizarea unei imagini mai clare cu privire la sistemul de învățământ superior din România, oferind o structură de date care să poată fi utilizată de actorii relevanți din sistemul educațional pentru a realiza analize, estimări și prognoze privind sistemul de învățământ superior. Datele disponibile în cadrul acestei structuri pot fi, de asemenea, utilizate pentru elaborarea de noi politici publice în domeniul învățământului din România, în general, și a învățământului superior, în particular.

Structura raportului este următoarea: în prima secțiune a raportului prezentăm metodologia pe care am folosit-o pentru realizarea studiului. În a doua secțiune prezentăm principalele rezultate, așa cum au fost ele identificate în urma analizei țărilor incluse în eșantion, cu o comparație între situația din România și imaginea obținută în urma studiului comparativ, iar în ultima secțiune a raportului, pe baza celor identificate, indicăm o serie de recomandări pentru actualizarea structurii și conținutului sistemului de monitorizare a învățământului superior din România.

¹ Pentru mai multe informații privind structura și obiectivele proiectului se poate consulta pagina de web a acestuia, disponibilă la <http://pocu-intl.uefiscdi.ro/>.

Metodologie

Cercetarea realizată pentru elaborarea acestui raport are la bază un eșantion de 16 țări. Eșantionul ales este unul neprobabilistic, de conveniență. Caracteristicile acestuia (zece țări membre ale Uniunii Europene (UE) și cinci țări membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) dar din afara UE) au fost stabilite de managementul de proiect în urma consultării cu Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS).

După o selecție preliminară a țărilor și repartizarea lor experților din echipa de proiect, aceștia au căutat surse primare de informații privind indicatorii de referință din învățământul superior din acele state. Ca surse primare cităm ministerele de resort (educație, învățământ superior, cercetare), institutele naționale de statistică și alte structuri guvernamentale responsabile cu asigurarea calității în învățământul superior. Pentru o mai bună înțelegere a contextelor specifice fiecărei țări din eșantion, au fost folosite și surse secundare de informații (rapoarte UE, rapoarte OECD) dar acestea au fost doar trecute în revistă și, în general, nu au fost utilizate în realizarea rapoartelor de țară, deoarece scopul proiectului este de a identifica indicatorii de referință făcuți publici de fiecare țară prin asumare directă. Când aceste surse au fost, totuși, folosite ca material suplimentar în raportul de țară (din lipsa unor surse directe suficiente), acest fapt a fost menționat explicit în raport.

În final în analiză a fost reținut un număr de 16 țări, astfel:

- țări membre UE: Belgia (BE), Bulgaria (BG), Franța (FR), Germania (DE), Irlanda (IE), Italia (IT), Olanda (NL), Polonia (PL), Portugalia (PT), Spania (ES) și Suedia (SE);
- țări non-UE, membre OECD: Australia (AU), Canada (CA), Israel (IL), Japonia (JP), Noua Zeelandă (NZ).

Menționăm că pentru clasificarea indicatorilor din țările studiate a fost folosită repartizarea indicatorilor pe categorii definită de CNSPIS (2017) în Raportul privind indicatorii de monitorizare a învățământului superior. Aceste dimensiuni/categorii sunt:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- dimensiunea didactică,
- dimensiunea cercetare științifică,
- dimensiunea socială și servicii terțiare,
- dimensiunea absolvenți și piața muncii,
- dimensiunea capacitate instituțională.

Printre limitele cercetării putem menționa în primul rând bariera lingvistică. Dat fiind că o parte dintre rapoartele analizate nu sunt redactate în limbi de largă circulație internațională, echipa proiectului a utilizat instrumente de traducere automată, ceea ce a dus la o abordare mai generală în analiza acestor rapoarte. O a doua limită este dată de folosirea exclusiv a informațiilor disponibile în mediul online, accesul la date și rapoarte disponibile în format print fiind extrem de limitat. Precizăm, în acest context, că pentru anumite țări se găsesc foarte puține informații oficiale online despre indicatorii de monitorizare a învățământului superior. Aceasta ne-a determinat să renunțăm la a include în eșantion unele țări și să alegem altele care să îndeplinească condițiile minimale din proiect, inclusiv disponibilitatea publică a datelor de interes.

Referitor la consistența categoriilor, putem menționa și aici diferențe semnificative de definire a indicatorilor în cazurile analizate și de încadrare a acestora în categorii (mai ales în contextul în care rapoartele țărilor au modalități de redactare diferite: unele sunt sub forma unui document ce cuprinde text descriptiv, tabele și grafice, altele au doar indicatori prezentați tabelar sau grafic, iar altele au indicatori disponibili doar online). În ceea ce privește stabilirea categoriilor, principala dificultate a constat în faptul că acestea sunt diferite între unele țări și, mai ales, că există indicatori care pot fi raportați în mai multe clase. În mod normal, definirea claselor de indicatori utilizate ar trebui să presupună ca acestea să fie exclusive (ca între acestea să nu existe suprapuneri), dar neexistența unei abordări internaționale unitare conturează aceste posibile încadrări ale unui indicator statistic în mai multe clase (de exemplu „număr de doctoranzi”, indicator care este raportat la clasa didactică sau la clasa cercetare, sau „număr de profesori conducători de doctorat” ce este încadrat la clasele didactic, cercetare sau capacitate instituțională).

Pentru a asigura fidelitatea interpretării am avut întâlniri de lucru săptămânale între experți pentru a discuta elementele neclare pentru a ajunge, în general, la o interpretarea



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 unitară a rezultatelor. Am validat, în grupul de lucru, denumirile indicatorilor folosiți, cu mențiunea că același indicator poate fi definit diferit de la o țară a alta.

Rapoartele din România folosite ca surse de informații au fost:

- Raport și recomandări privind indicatorii de monitorizare ai învățământului superior din România - CNSPIS (2017);
- Rapoartele publice anuale privind starea învățământului Superior elaborate de Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior - CNFIS (2016, 2015);
- Rapoartele privind starea învățământului superior (2017-2018, 2016, 2015) ale Ministerului Educației Naționale;
- Raport Studenți, absolvenți și piața muncii (2015) și Analiza situației socio-economice a studenților din România din perspectiva pieței muncii (2015) din cadrul proiectului “Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă (INFO-HE)”;
- Raport privind starea actuală, la nivel național, a sistemelor de gestiune a studenților din instituțiile de învățământ superior din România (2009);
- Raport sinteză privind experiența la nivel internațional a înregistrării și gestiunii datelor privind studenții (2009).

Monitorizarea învățământului superior - analiză comparativă

În această secțiune a raportului prezentăm o scurtă analiză a celor 16 țări incluse în eșantion, punând accentul în principal pe caracteristicile comune din toate țările și pe acele elemente care le diferențiază sau le grupează în anumite categorii. Începem cu o discuție privind structura instituțională a sistemului de monitorizare și dimensiunile pe baza cărora se realizează această monitorizare apoi continuăm cu o discuție la nivelul indicatorilor incluși în fiecare dimensiune.

Structura sistemului de monitorizare

Toate cele 16 țări analizate folosesc un sistem de monitorizare și evaluare a învățământului superior, dar între acestea există diferențe cu privire la importanța relativă a dimensiunilor luate în calcul. Deși în ceea ce privește dimensiunile utilizate există o corespondență limitată între sistemul folosit în România și sistemele analizate, majoritatea indicatorilor folosiți în alte țări pot fi grupați în cele cinci dimensiuni luate în calcul în procesul de monitorizare și evaluare a învățământului superior din România.

De exemplu, toate țările din eșantion evaluează activitatea de cercetare științifică, dar modul în care această evaluare este realizată diferă: unele țări (Franța, Belgia) măsoară poziția țării în ierarhiile mondiale în domeniile de cercetare definite ca priorități naționale, în timp ce altele pun accent pe finanțările obținute de cadrele didactice (Germania), pe integrarea cadrelor didactice în centre de cercetare sau dezvoltare (Portugalia), sau pe timpul dedicat de cadrele didactice activităților de cercetare și aplicațiilor pentru finanțare (Suedia).

În mod similar, prioritățile diverselor țări diferă și în ceea ce privește studenții. Astfel, țări precum Bulgaria sau Polonia sunt mai interesate de adecvarea universităților la piața muncii, ceea ce le face să măsoare în detaliu situația absolvenților după finalizarea studiilor și integrarea acestora pe piața muncii. În țări precum Italia, Germania, Noua Zeelandă sau Suedia, însă, se pune mult mai mare accent pe accesul studenților la învățământul superior, inclusiv costul financiar necesar pentru parcurgerea unui program de studii sau accesul la credite pentru studii.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Trebuie remarcat și faptul că sistemele de monitorizare analizate sunt semnificativ mai complexe și mai detaliate decât sistemele de ranking folosite la nivel internațional (acest lucru este explicabil, pentru că indicatorii folosiți în ranking-urile internaționale trebuie să aibă aceeași definiție și să fie mășurați identic pentru toate țările luate în calcul, ceea ce face ca aceste sisteme să pună accentul în principal pe publicații și citări).

Există o variație relativ ridicată din punct de vedere al instituțiilor implicate în monitorizarea și evaluarea sistemelor naționale de învățământ superior (SNIS). Pe lângă ministerele naționale de profil și agențiile naționale de statistică, din metodologiile de colectare a datelor reiese că la analiza datelor primare și la realizarea documentelor de sinteză participă instituții, organizații și entități guvernamentale sau private, care cel mai adesea, dar nu întotdeauna, sunt subordonate sau afiliate ministerelor de profil din țările respective. O excepție relevantă este Germania, unde evaluarea se face de Center for Higher Education - un think-tank care activează în domeniul educației superioare.

Dintre țările non-UE incluse în eșantion, se disting Japonia și Canada în ceea ce privește modalitatea de implementare a activităților de evaluare și monitorizare a instituțiilor de învățământ superior. Canada, dată fiind organizarea teritorială specifică, se caracterizează printr-o mare disparitate în ceea ce privește indicatorii de monitorizare a instituțiilor de învățământ superior. Fiecare provincie din această țară are un minister propriu, care stabilește criteriile și indicatorii specifici de evaluare, ceea ce face dificilă realizarea unei analize comparative cu celelalte țări. În Japonia, evaluarea instituțiilor de învățământ superior se bazează pe anumite *standarde de evaluare*, definite de către cele trei organisme recunoscute de minister în acest sens. Deși numărul acestor standarde de evaluare diferă de la un organism la altul, aspectele vizate în evaluare privesc, în principal, următoarele componente: misiunea, scopul și obiectivele instituției; activitatea didactică și de cercetare; managementul instituției și sistemul intern de asigurare a calității

În multe țări datele primare factuale raportate de universități sunt completate de date factuale și de opinie colectate prin anchete și sondaje realizate periodic pe eșantioane reprezentative de respondenți: studenți, cadre didactice, absolvenți, angajatori. (Ex: Bulgaria, Noua Zeelandă, Germania, Suedia).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- Bulgaria: metodologia de ierarhizare a universităților include realizarea de anchete/sondaje de opinie pentru a măsura satisfacția privind mediul de învățare și predare, prestigiul universității, serviciile administrative și condițiile sociale oferite.
- Germania: indicatorii folosiți în clasamentul CHE (CHE University Ranking) sunt grupați în nouă categorii distincte și sunt obținuți din surse multiple și complementare: baze de date bibliometrice, rapoartele și datele furnizate de universități și facultăți, anchete pe bază de sondaj în rândul cadrelor didactice, precum și în rândul studenților și al absolvenților de învățământ superior din Germania.

Pe scurt, există patru mari categorii de date folosite în procesul de monitorizare și evaluare:

- indicatori statistici raportați de universități (inclusiv la nivel de departamente, facultăți, programe de studii, etc) și agregați în funcție de diferite criterii de instituțiile responsabile cu colectarea, verificarea și analiza acestor date.
- indicatori bibliometrici, proveniți de obicei din baze de date private (Web of Science, Scopus, Google Scholar în principal) și raportați fie la nivel de cadru didactic, fie în formă agregată.
- indicatori factuali și indicatori de opinie care măsoară atitudinile și evaluările de moment ale studenților, absolvenților, cadrelor didactice și angajatorilor, culeși prin intermediul unor sondaje de opinie.
- indicatori factuali și de opinie care măsoară traiectoria ocupațională și profesională precum și situația veniturilor pentru absolvenții de facultate, culeși prin intermediul unor studii de tip "tracer" sau "follow-up", care urmăresc cohorte de absolvenți pe o durată mai lungă în timp și măsoară acești indicatori la anumite intervale standard.

Indicatori folosiți în monitorizare și evaluare

Există o omogenitate relativ ridicată în ceea ce privește indicatorii utilizați. O parte semnificativă din indicatorii privind studenții, personalul didactic și de cercetare, activitățile de cercetare, inserția absolvenților pe piața muncii, este similară în substanță și conținut pentru majoritatea țărilor analizate. Se pot distinge, însă, trei categorii de diferențe:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- O primă diferență ține de definiția indicatorilor, un element care trebuie ținut în minte dacă dorim să realizăm comparații cu situația din alte țări.
- A doua diferență se referă la criteriile pe baza cărora se fac segmentări în raportarea acestor indicatori (gen, vârstă, domeniu, tip de universitate, tip de program de studiu, regiune etc.).
- În fine, cea de-a treia diferență ține de includerea sau excluderea indicatorilor din sistemul de monitorizare și evaluare.

Pentru fiecare dintre cele cinci dimensiuni luate în calcul merită a fi menționate caracteristicile comune sau des întâlnite în grupul țărilor incluse în analiză.

Dimensiunea didactică își propune să evalueze procesul de învățare în învățământul superior, cu diverse subcategorii, care pot diferi în funcție de țara considerată (lista completă a indicatorilor ce corespund acestei dimensiuni poate fi consultată în *Anexa 1 - Indicatori dimensiunea didactică*). Aceste subcategorii acoperă, în măsuri variabile în funcție de țara considerată, aspectele următoare: accesul la învățământul superior, indicatori de performanță, indicatori de prestigiu instituțional și internaționalizarea învățământului superior. Acești indicatori sunt raportați diferențiat în funcție de o serie de caracteristici ce includ: gen, etnie, naționalitate, regiune, domeniu de studiu, ciclul de învățământ, tip de instituție etc. Pe lângă aceste caracteristici comune, există și indicatori mai rar întâlniți, probabil ca urmare a unor cerințe ce țin de particularitățile politicilor publice din domeniul educației superioare în aceste țări. Acești indicatori acoperă, printre altele, următoarele teme: mobilitatea socială, folosirea tehnologiilor TIC, tranziția de la învățământul secundar la cel terțiar, experiența practică a studenților, formarea continuă și LLL, bugetul de timp al studenților.

Dimensiunea cercetare științifică este ceva mai omogenă decât celelalte dimensiuni (lista completă a indicatorilor ce corespund acestei dimensiuni poate fi consultată în *Anexa 2 - Indicatori dimensiunea cercetare științifică*). Și pentru această dimensiune există diferențe între țări, indicând perspective diferite cu privire la prioritățile țărilor în ceea ce privește cercetarea științifică. Am încercat să grupăm indicatorii folosiți în câteva familii omogene: finanțarea cercetării, producția științifică, doctoranzi și personal de cercetare. Evaluarea producției științifice este realizată din două perspective: unele țări pun accentul pe poziția științifică a țării în plan mondial (de exemplu, Belgia, Franța, Noua Zeelandă), în timp ce

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020
altele folosesc indicatori bibliometrici. În cazul celor din urmă există o varietate mare cu privire la indicatorii folosiți:

- Suedia, de exemplu, cuantifică articole, cărți și capitole în cărți indexate în baza națională de date.
- Bulgaria ia în calcul publicațiile și citările din două baze de date internaționale: Scopus și Web of Science.
- Franța combină cele două abordări, analizând atât poziția științifică a țării, cât și factorii de impact ai publicațiilor, inclusiv prin realizarea propriilor clasamente ale revistelor internaționale pe domenii de cercetare.
- Germania și Polonia doar cuantifică publicațiile.
- Noua Zeelandă acordă prioritate în evaluare citărilor și co-autoratelor inter-instituționale și internaționale

Dimensiunea socială și servicii terțiare are ca scop evaluarea condițiilor oferite studenților, în afara celor strict legate de desfășurarea activităților didactice (lista completă a indicatorilor ce corespund acestei dimensiuni poate fi consultată în *Anexa 3 - Indicatori dimensiunea socială și servicii terțiare*). Asigurarea unor condiții propice de trai, lipsite de privațiuni, permite studenților să-si dedice timpul și aptitudinile acumulării de cunoștințe și să se angreneze în activitățile de practică legate de studiile efectuate. Totodată, dimensiunea socială trebuie să releve și greutățile întâmpinate de anumite categorii de studenți care pot influența continuarea și finalizarea studiilor și care pot descuraja potențialii studenți în luarea deciziei de a se înscrie și a urma cursurile unei instituții de învățământ superior. Monitorizarea acestor aspecte se realizează folosind următoarele categorii de indicatori: condițiile de trai, costurile necesare întreținerii pe perioada studiilor, modalitățile de finanțare a studiilor și accesul, performanța și situația după absolvire a studenților cu dizabilități sau din categorii dezavantajate.

Dimensiunea absolvenți și piața muncii cuprinde, de cele mai multe ori, un număr redus de indicatori de monitorizare și evaluare (lista completă a indicatorilor ce corespund acestei dimensiuni poate fi consultată în *Anexa 4 - Indicatori dimensiunea absolvenți și piața muncii*). Dat fiind că una din funcțiile sistemului de învățământ superior este pregătirea unei forțe de muncă având cunoștințele și aptitudinile necesare asigurării bunăstării individuale și

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

satisfacerii cererii de muncă superior calificată, tranziția de la statutul de student la cel de angajat este privită ca un eveniment de viață dintre cele mai importante, iar integrarea cu succes a absolvenților este o măsură a adecvării educației superioare la cerințele structurale ale economiei naționale, asigurând dezvoltarea acesteia de o manieră sustenabilă. Din această perspectivă², indicatorii de monitorizare a acestei relații trebuie să releve diferitele aspecte ale acestei tranziții, reflectând de o manieră cuprinzătoare aspectele relevante ale sale. Printre indicatorii folosiți pentru această dimensiune se află: rata de angajare / șomaj în rândul absolvenților de studii superioare, veniturile obținute de absolvenții de studii superioare, gradul de adecvare a studiilor în raport cu ocupația de după absolvire, satisfacția absolvenților cu statutul profesional și experiența de muncă ulterioară absolvirii.

Dimensiunea capacitate instituțională monitorizează diverse aspecte ale instituțiilor de învățământ superior iar componența acesteia variază semnificativ între țările analizate (lista completă a indicatorilor ce corespund acestei dimensiuni poate fi consultată în *Anexa 5 - Indicatori dimensiunea capacitate instituțională*). Principalii indicatori identificați pot fi grupați în următoarele categorii: personalul didactic, auxiliar și nedidactic, programele de studii, infrastructura instituțiilor de învățământ superior, internaționalizarea învățământului superior și finanțarea activităților de învățământ, cercetare sau alte activități conexe.

² Trebuie menționat că ideea că scopul universităților este acela de a pregăti absolvenți pentru piața muncii este o idee relativ nouă, care a apărut ca răspuns la masificarea educației superioare și ca urmare a unor presiuni de a evalua performanțele universităților după criterii de eficiență importate din sectorul economic. Această perspectivă nu se bucură de unanimitate și este chiar respinsă în rândul celor care interpretează universitățile ca fiind humboldtine și nu antreprenoriale.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Monitorizarea învățământului superior în România

În această secțiune a raportului comparăm situația din România cu cea identificată din analiza celor 16 țări incluse în eșantion. Ca și în secțiunea anterioară, pornim discuția de la structura instituțională a sistemului de monitorizare și dimensiunile pe baza cărora se realizează această monitorizare apoi continuăm cu indicatorii incluși în fiecare dimensiune.

Structura sistemului de monitorizare

Din punct de vedere al structurii sistemului de monitorizare a învățământului superior, România se încadrează în modelul general observat în cea mai mare parte din țările incluse în eșantion: principalele responsabilități pentru definirea indicatorilor, pentru culegerea datelor și pentru analiza acestora revin Institutului Național de Statistică (INS) și Ministerului Educației și Cercetării (MEC), precum și unor organisme subordonate MEC, precum Asociația Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI).

Este dificil de estimat cu certitudine cât de bine funcționează sistemul de monitorizare a învățământului superior, dar experiențele personale ale autorilor acestui raport sugerează că există, cu certitudine, spațiu pentru îmbunătățirea performanței sistemului. Printre problemele identificate, cea mai importantă este, de departe, lipsa inter-conectivității bazelor de date din sistem, ceea ce face ca întreg sistemul să funcționeze după multiple reguli stabilite de diverși actori care nu cooperează pe deplin. Rezultatul este că universitățile sunt obligate la multiple raportări către diverse entități, raportări care includ indicatori ce măsoară, în mod evident, același fapt, fenomen sau eveniment dar a căror definiție este suficient de diferită de la caz la caz încât să nu permită raportarea aceluiași indicator pentru toate cererile primite. Mai mult, folosirea unor definiții diferite pentru indicatori din baze de date diferite face posibilă situația în care în rapoarte realizate de organisme diferite găsim pentru același indicator valori diferite, ridicând semne de întrebare cu privire la calitatea datelor și a rapoartelor realizate pe baza acestora.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

În ceea ce privește dimensiunile care sunt urmărite în procesul de monitorizare, analiza țărilor incluse în eșantion a indicat o varietate sporită, corespunzând, cel mai probabil, specificului local. În cazul României am optat pentru repartizarea indicatorilor în cinci categorii, așa cum a fost definită în Raportul privind indicatorii de monitorizare a învățământului superior din România, realizat de CNSPIS în 2017: dimensiunea didactică, dimensiunea cercetare științifică, dimensiunea socială și servicii terțiare, dimensiunea absolvenți și piața muncii și dimensiunea capacitate instituțională. Chiar dacă sunt grupați în alte categorii și conform altor criterii, indicatorii identificați în țările analizate pot fi reorganizați astfel încât să corespundă dimensiunilor folosite în sistemul de monitorizare din România.

După cum am menționat în secțiunea anterioară, sistemele de monitorizare a învățământului superior din cele 16 țări analizate cuprind indicatori statistici, indicatori bibliometrici, indicatori factuali și indicatori de opinie. Dintre aceștia, sistemul de monitorizare și evaluare din România nu folosește în mod consistent decât indicatorii statistici și bibliometrici. Indicatorii culeși prin sondaje de opinie sau prin studii de tip "tracer" sunt folosiți rar și într-o manieră neunitară, care nu permite comparații între facultăți, universități sau domenii.

Indicatori folosiți în monitorizare și evaluare

O mare parte din indicatorii care măsoară dimensiunea didactică prezente la nivel UE/OCDE se regăsesc și în România, fie în rapoartele oficiale ale instituțiilor (MEN, CNFIS, INS), fie, mai rar, în date accesibile. Astfel, regăsim o mare parte din indicatorii de acces la învățământul superior (rata de înscriere în anul I a absolvenților de bacalaureat, numărul sau repartitia studenților pe programe de studii, etc.), o parte din indicatorii de performanță (rata de absolvire a programelor de studii pe domenii, numărul de absolvenți pe domenii), indicatori de internaționalizare a învățământului superior (mobilități studențești, ponderea studenților străini înscriși în programe de studii, a bursierilor la studii în România).

O serie de indicatori disponibili în unele din țările studiate nu se regăsesc în România:

- Indicatorii *subiectivi*, obținuți prin evaluările în rândul studenților. Câteva exemple de astfel de indicatori în țările studiate sunt: rata de satisfacție a studenților pentru

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020
fiecare instituție de învățământ superior (AU), evaluarea de către studenți a oportunităților de mobilitate oferite de universitate (BG, DE), aprecierea suportului oferit de instituție privind participarea studenților la stagii de practică (BG), evaluarea gradului de încărcare a studentului (BG).

- Indicatori relevanți pentru *prestigiul instituției*, precum: ponderea studenților care au avut ca primă opțiune acea instituție (BG), media de admitere pentru studenții din anul I (BG), evaluarea satisfacției studenților privind alegerea făcută (BG), umărul de candidați pe numărul de locuri disponibile (DE), opinia studenților privind prestigiul universității (BG).
- Accesul la studii superioare al *studenților cu dizabilități* este luat în considerare în mai multe țări (FR, PL). În România există un indicator CNFIS care ia în considerare studenții cu dizabilități, ca parte a unui grup mai larg de persoane provenite din "medii dezavantajate socio-economic".³
- Indicatori privind *originea socio-economică* de proveniență a studenților sunt considerați în unele țări (FR, IL, SE).⁴
- Indicatori privind *rata de abandon*.
- Indicatori de *internaționalizare a învățământului superior*. Pe lângă cei deja existenți în sistemul de monitorizare, ținând cont de contextul României poate că ar fi util să existe și indicatori referitori la studenți care au urmat studiile liceale în străinătate (BG), absolvenți care au stat în străinătate pentru o perioadă de cel puțin trei ani (IL) sau procentul absolvenților de studii superioare care au studiat în străinătate în ultimele 12 semestre (SE).
- Alți indicatori, referitori la diverse aspecte ale componentei didactice: studenți la prima / a doua facultate (AU), timpul alocat de studenți pentru activitățile didactice și pentru studiul individual (BG), rata de randament per student (ES), numărul de decizii favorabile / nefavorabile în privința echivalării diplomelor (BG), situația studenților la un an după înscrierea în anul I (FR), repartiția în funcție de continuarea / schimbarea / abandonul filierei universitare (FR), rata de participare a adulților cu

³ Acest indicator poate fi inclus și în dimensiunea socială și servicii terțiare.

⁴ Astfel de indicatori pot fi incluși și în dimensiunea socială și servicii terțiare.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020
vârste cuprinse între 25 și 64 de ani la cicluri de studii legate de locul de muncă,
finanțate sau nu de către angajator (CA).

Pentru dimensiunea cercetare științifică există o corespondență destul de mare între categoriile de indicatori folosiți în România și cele întâlnite în majoritatea țărilor analizate: finanțarea cercetării, producția științifică, doctoranzi și personal de cercetare, diferențele reflectând în mare parte contexte diferite în ceea ce privește modul în care cercetarea științifică este inter-conectată cu sistemul de învățământ superior. Raportat la cele 16 țări analizate, printre indicatorii mai rar întâlniți în sistemul de monitorizare din România se numără:

- În ceea ce privește producția științifică, anumite țări preferă să se raporteze la publicațiile incluse într-o bază de date națională (SE - Swepub), în timp ce altele acordă un statut special publicațiilor care sunt incluse în baze de date precum Scopus sau Web of Science (BG).
- Indicatori privind citările. Mai multe țări acordă un rol important citărilor, de obicei calculate per publicație (BG, DE, FR, NZ).
- Co-autoratele în colaborare inter-instituțională sau internațională sunt luate în calcul în anumite țări (BE, NZ).
- Finanțarea cercetării este analizată în toate țările, detaliat. Astfel, sunt luați în calcul indicatori ce măsoară finanțările obținute din diverse surse naționale și internaționale raportat la numărul de cercetători sau profesori.
- Indicatorii privind școlile doctorale sunt, de asemenea, mult mai diverși decât cei folosiți în România, dar această diversitate rezultă din folosirea mai multor variabile de segmentare (gen, vârstă, domeniu de studiu, naționalitate, etnie) și nu neapărat din măsurarea unor aspecte diferite ale învățământului doctoral.
- În anumite țări (CA, SE) există indicatori care evaluează timpul total de muncă alocat activităților de cercetare sau elaborării de aplicații pentru finanțare (SE).

Dimensiunea socială și servicii terțiare se caracterizează printr-o eterogenitate relativă, datorită faptului că, prin natura sa, analizează aspecte multiple, legate de concepte și indicatori care se referă la alte dimensiuni (didactică, capacitate instituțională, absolvenți și



UNIUNEA EUROPEANĂ



Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 (piața muncii). De aceea, indicatorii corespunzători acestei dimensiuni se pot regăsi, din considerente funcționale, în celelalte dimensiuni, clasificarea lor fiind adesea subiectivă.

Un aspect major analizat este legat de resursele financiare disponibile studiilor, cu accent pe contribuția universității la fondul de burse (majoritatea țărilor analizate detaliază tipurile de burse și alte ajutoare oferite studenților); costul lunar al locuirii pentru studenții care nu locuiesc cu părinții și situația financiară a studenților, care merită o atenție specială deoarece reflectă dificultățile materiale percepute de studenți, constituind dimensiunea subiectivă a indicatorilor legați de dimensiunea financiară și condițiile oferite studenților de instituțiile de învățământ superior. De interes sunt și alți indicatori relevanți care s-ar putea regăsi și în România, cum ar fi taxele de studii și numărul de studenți de la buget/taxă. La acestea se adaugă alte resurse puse la dispoziția studenților: locurile disponibile în căminele studențești, și capacitatea cantinelor.

O altă grupă de indicatori sociali se referă la situația unor categorii socio-economice dezavantajate. Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economice în programe educaționale și finalizarea programelor educaționale de către persoane provenite din medii dezavantajate socio-economice se referă la defalcarea unor indicatori referitori la dimensiunea didactică, similari celor existenți în alte țări. Dintre modulele specifice de raportare, menționăm defalcările pe procentul de studenți străini, statutul social, naționalitate sau prezența unui tip de dizabilitate.

În rândul indicatorilor raportați în alte țări, se disting cei din Spania, care cuantifică evoluția burselor acordate studenților, defalcate pe tipuri de burse, quantum total, valoare, număr total de burse acordate, surse de proveniență, tip de universitate și cicluri de studiu. Proporția studenților „maturi” defalcată pe diferite dimensiuni, raportată în Irlanda, poate fi relevantă și în cazul României. Opinia studenților și a administratorilor din universități referitoare la condițiile sociale și administrative, raportat în Bulgaria, ar putea fi de asemenea, un indicator relevant. Taxele plătite pe an și program de studiu este de asemenea un indicator util. Accesibilitatea studiilor, ca raport între taxa medie de studiu și venitul mediu săptămânal, raportat de Noua Zeelandă, ar putea constitui, de asemenea, un indicator de interes.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Dimensiunea absolvenți și piața muncii este, probabil, cea pentru care se înregistrează cele mai mari diferențe prin raportare la indicatorii folosiți în alte țări. Merită remarcat faptul că sistemul de monitorizare din România include o serie de indicatori care nu au fost regăsiți în alte țări și care pun accentul pe situația studenților după absolvire: strategii de căutare a unui loc de muncă după absolvire, pe promoție; momentul căutării unui loc de muncă față de absolvire; vechimea medie în ani la actualul loc de muncă, pe formă de proprietate a angajatorului și pe domeniul fundamental de studiu; tipul de contract de muncă cel mai frecvent, pe formă de proprietate a angajatorului; timpul petrecut la locul de muncă. Acești indicatori, însă, au la bază datele din studiul Eurostudent, elaborat pe un eșantion de aproximativ 2200 de respondenți. Studiul este reprezentativ la nivel național pentru populația de studenți, dar reprezentativitatea acestuia la niveluri inferioare (domeniu de studiu, universitate etc.) este semnificativ redusă.

Legat de situația după absolvire, există însă o serie de indicatori relevanți, care sunt raportați în diferite moduri, în alte țări: situația în primele 6 luni de la absolvire, pe domeniu fundamental de studii (perioada de raportare poate varia de la nouă luni la trei ani), venitul mediu la primul loc de muncă pentru absolvenți, pe ramuri de știință (raportat mult mai detaliat în alte țări), tipul de contract de muncă cel mai frecvent, pe domeniu fundamental de studii (cu accent suplimentar pe contractele cu normă întreagă și pe posturile de conducere în Franța).

Pe lângă indicatorii prezentați anterior, există și alți indicatori care nu se regăsesc în România, dar care au un potențial ridicat de relevanță pentru țara noastră. Astfel, legat de angajabilitatea absolvenților, mai multe țări raportează rata șomajului și rata de ocupare în rândul absolvenților. Bulgaria raportează gradul de atractivitate a regiunilor pentru studenți și absolvenți, precum și opinii privind încrederea contactele și prietenii dobândite în timpul studiilor. De interes ar fi și indicatorii privind rata de satisfacție al angajatorilor legat de absolvenții proaspăt angajați și salariul pe termen mediu al absolvenților (AU). De asemenea, detalierea veniturilor absolvenților în funcție de experiența de muncă anterioară absolvirii (PL).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Pentru dimensiunea capacitate instituțională o serie de indicatori disponibili în unele dintre țările studiate nu se regăsesc în România și pot prezenta interes. Ca și în cazul altor categorii de indicatori prezentați în acest raport, o primă categorie o reprezintă *indicatorii subiectivi*, obținuți prin *evaluările* în rândul personalului universitar și a studenților (de exemplu, opiniile studenților și personalului didactic privind condițiile sociale și serviciile administrative). O a doua categorie este reprezentată de indicatori de *internaționalizare a învățământului superior*, de la existența unor programe de studii cu dublă diplomă (DE) și până la diverși indicatori privind mobilitatea cadrelor didactice. Indicatorii legați de *costuri și finanțare* reprezintă o a treia categorie. Printre aceștia se numără cheltuielile universităților per student, raportat diferențiat pe domeniu (DE), preț mediu pe credit universitar licență/masterat raportat pe regiune și situația contractării disciplinei (ES), costurile pe student (FR), finanțarea formării continue de către diverse instituții (FR), taxa medie pe student pentru fiecare universitate (IT), cheltuielile individuale cu educația pe tipuri de instituții (PL).

Recomandări

În această secțiune a raportului folosim informațiile obținute din analiza celor 16 țări incluse în eșantion și din comparația dintre România și aceste țări pentru a oferi o serie de recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de indicatori de monitorizare a învățământului superior din România. Am grupat propunerile noastre în două categorii: recomandări privind metodologia și recomandări privind indicatorii.

Recomandări privind metodologia

Pornind de la analizele prezentate în acest raport, avem următoarele recomandări privind metodologia folosită pentru procesul de monitorizare a învățământului superior din România:

1. Realizarea unui document cadru, de referință, care să includă metodologia, criteriile și indicatorii (inclusiv definițiile operaționale ale acestora) ce vor fi folosiți în procesul de colectare, analiză și raportare a datelor privind învățământul superior din România. Pornind de la starea actuală a procesului de monitorizare și de la feed-back-ul universităților, care trebuie să furnizeze datele pentru sistem, acest document cadru trebuie să reprezinte *manualul* pe care orice actor interesat să îl poată consulta pentru a putea înțelege de ce sunt raportați anumiți indicatori, cum sunt definiți, cum sunt aceștia măsurați și cu ce frecvență, cum pot fi folosiți pentru analize ulterioare. Acest document ar trebui să reflecte structura de bază a sistemului de monitorizare, o structură care să fie relativ stabilă și care să poată fi modificată (prin introducerea sau eliminarea anumitor indicatori) doar în urma unui proces de consultare cu actorii din sistem.
2. Legat de punctul anterior, recomandăm o definire clară atât a indicatorilor, cât și a variabilelor pe baza cărora se face raportarea (variabilele de segmentare/clasificare). Dacă pentru anumite variabile categoriile sunt relativ clare (de exemplu: gen, domeniu de studiu, sau nivel de educație), pentru alte variabile categoriile nu sunt clar definite și uneori acestea nu sunt comparabile. De exemplu, mediul rezidențial poate fi împărțit în rural / urban, dar poate fi împărțit și în categorii care iau în calcul și

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020
mărimea localității, fiecare împărțire având consecințe diferite asupra observațiilor care se pot face cu privire la relația dintre educația superioară și mediul rezidențial. Raportările și analizele ar trebui să diferențieze în funcție de mai multe caracteristici personale (ale studenților sau cadrelor didactice) sau instituționale (ale universităților, ale domeniilor de studii etc.). Din acest motiv, recomandăm ca documentul cadru să includă și definiții clare cu privire la variabilele de segmentare.

3. Prin realizarea și folosirea documentului cadru menționat anterior se poate încerca reducerea încărcăturii birocratice pe care o reprezintă multiplele raportări pe care trebuie să le facă universitățile. Universitățile ar trebui să facă, ideal, o raportare comprehensivă (desigur, cu frecvența cerută de necesarul raportărilor de la nivel central către organisme internaționale) din care instituțiile de la nivel central să își extragă indicatorii de variabilele de raportare de care au nevoie, fără a mai cere noi raportări de la universități. Reducerea încărcăturii birocratice nu poate fi realizată fără implementarea unui sistem informatizat de raportare a datelor care să fie stabil, să beneficieze de mentenanță periodică și care să fie interconectat cu alte baze de date ale administrației centrale.
4. Realizarea unui studiu de tip "tracer" / "follow-up" precum și a unor anchete de opinie de tip panel în rândul actorilor relevanți. Varianta actuală a sistemului de monitorizare a învățământului superior nu are instrumente prin care să poată urmări traiectoriile ocupaționale ale absolvenților de învățământ superior din România, ceea ce împiedică elaborarea de strategii pe termen mediu și lung la nivel național care să fie bazate pe date.⁵ Studiul de tip "tracer" poate fi realizat fie la nivel de universitate, cu finanțare dedicată, fie, de preferat, la nivel național, cu o infrastructură instituțională care să beneficieze de încrederea universităților.⁶ În contextul românesc, o astfel de construcție instituțională poate fi asociată UEFISCDI, Institutului pentru Științele Educației, sau Ministerului Educației. Anchetele de opinie de tip panel în rândul actorilor relevanți sunt un al doilea instrument necesar pentru a obține informații în

⁵ Există câteva inițiative locale, la nivel de universități, dar acestea nu pot oferi informații pentru întregul sistem ci doar pentru universitățile care le implementează.

⁶ Un exemplu ar fi studiul realizat de International Center for Higher Education Research - Kassel în Germania.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020
timp real cu privire la starea sistemului de învățământ de la studenți, cadre didactice și
angajatori.

5. Integrarea tuturor bazelor de date de care dispune Ministerul Educației și publicarea acestora în format deschis, cu asigurarea anonimității indivizilor din baza de date. Deschiderea acestor baze de date ar permite realizarea unor traiectorii educaționale integrate, prin care se pot urmări fluxurile din sistem de la o etapă la alta, se pot identifica puncte problematice în traseul educațional la momentul tranziției spre universitate și se pot realiza atât analize explicative, cât și analize predictive.
6. Integrarea bazelor de date din sistemul educațional cu bazele de date ale altor instituții (REVISAL, de exemplu), pentru a putea realiza analize privind cariera absolvenților de studii universitare la anumite intervale de la momentul absolvirii. O astfel de integrare ar oferi un feedback suplimentar atât pentru universități, cât și pentru întregul sistem și ar reduce din costurile asociate cu realizarea studiilor de tip "tracer" și "follow-up".
7. Raportarea diferențiată pe categorii de instituții: Dat fiind că procesele educaționale din domenii diferite au caracteristici diferite, este necesar ca aceste diferențe să fie reflectate în indicatorii de monitorizare a sistemului de învățământ superior. Astfel, pe lângă indicatorii generali, care se aplică tuturor universităților, indiferent de domeniu, sistemul trebuie să includă și indicatori specifici, care nu sunt aplicabili decât anumitor tipuri de universități și doar anumitor domenii.
8. Efort suplimentar pentru urmărirea evoluțiilor din sistem prin stabilirea indicatorilor pentru care să se construiască serii de timp (atât pentru viitor, cât și, dacă este posibil, reconstruirea acestora pentru trecut). Aceste date permit identificarea unor tendințe care altfel pot fi dificil și târziu de observat.
9. Majoritatea indicatorilor cantitativi referitori la studenți și absolvenți se obțin sau se pot obține din datele prezente în RMU. În general, acești indicatori sunt disponibili din rapoarte oficiale uneori contradictorii sau incomplete (MEN, CNFIS, rapoarte ale diverselor proiecte de cercetare), însă datele brute în general nu sunt disponibile. Recomandăm posibilitatea unui acces reglementat la RMU pentru cercetare, prognoza învățământului superior, prognoza pieței muncii, etc. (cu menținerea anonimității

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 celor din RMU). În acest mod, ar putea fi elaborați anumiți indicatori care nu sunt în prezent disponibili, care ar da o imagine mai precisă a sistemului de învățământ. Precizăm ca aceasta nu presupune colectarea de noi date, ci doar a avea acces la datele existente.

Recomandări privind indicatorii

În ceea ce privește indicatorii incluși în sistemul de monitorizare a învățământului superior din România, avem următoarele recomandări, începând cu cele generale, de principiu, și terminând cu cele referitoare la indicatori specifici:

1. În România lipsesc aproape complet indicatorii obținuți prin evaluările în rândul studenților (subiectivi). Astfel de indicatori pot măsura anumite aspecte care nu sunt surprinse de indicatorii existenți (obiectivi) și, prin urmare, ar trebui să fie incluși în sistemul de indicatori folosiți pentru evaluarea universităților din România.
2. Mulți din indicatorii incluși în dimensiunea socială sunt similari celor cuprinși în dimensiunea didactică și dimensiunea instituțională, diferențele constând în defalcarea/raportarea acestora pe categorii socio-economice dezavantajate. Prin urmare, conceperea și operaționalizarea acestor indicatori presupune definirea acestor categorii și asigurarea capacității de prelucrare a datelor și, de asemenea, compatibilitatea dintre indicatori pe dimensiunile corespondente.
3. Ar fi de dorit centralizarea informației din surse instituționale referitoare la burse, ajutoare sociale, taxe de studiu, cazare și cantine, astfel încât să se asigure un grad de completitudine adecvat, care să reflecte situația la nivel național, și la nivel de specializare și să se permită validarea datelor și identificarea unor posibile erori de raportare.
4. Pentru indicatorii ce măsoară aspecte referitoare la piața muncii, recomandăm luarea în considerare a corelării specializărilor educaționale din ISCED-F cu cele referitoare la ocupații, conform clasificării ISCO-08.
5. Pentru dimensiunea didactică recomandăm includerea următorilor indicatori în sistemul de monitorizare:
 - a. Indicatori privind competiția la admitere (exemple: rată de succes sau rată de acceptare).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- b. Indicatori privind prestigiul instituției.
 - c. Indicatori de satisfacție a studenților / angajatorilor.
 - d. Indicatori privind rata de abandon a studenților (exemple: indicatori obiectivi, precum rata de abandon pe an de studii, sau indicatori subiectivi, bazați pe evaluări și chestionare).
 - e. Indicatori privind rata de completare a studiilor (retenție, abandon, absolvire).
 - f. Indicatori privind internaționalizarea (exemplu: urmărirea mai detaliată a absolvenților studiilor universitare din România care au emigrat).
 - g. Indicatori privind atragerea studenților maturi pe cicluri de studii, formă de învățământ.
6. Pentru dimensiunea cercetare științifică recomandăm includerea următorilor indicatori în sistemul de monitorizare:
- a. Indicatori privind finanțarea cercetării luând în calcul sursele de finanțare naționale și internaționale.
 - b. Indicatori privind citările pe publicații.
7. Pentru dimensiunea socială și servicii terțiare recomandăm includerea următorilor indicatori în sistemul de monitorizare:
- a. Indicatori privind accesibilitatea studiilor universitare (exemplu: raportul dintre taxele pentru studii și venitul mediu net).
 - b. Indicatori privind costul studiilor universitare (exemple: costuri pe student, cost anual, cost mediu, diferențiat pe nivel de studii și pe specializare, cheltuieli de întreținere medii în funcție de tipul de situație locativă).
 - c. Indicatori privind accesul studenților cu dizabilități la studii superioare.
 - d. Indicatori privind accesul studenților din categorii defavorizate la studii superioare (luând în calcul caracteristicile social-economice ale studenților și familiilor acestora).
 - e. Indicatori privind studenții beneficiari de burse defalcat pe tipuri de burse, specializări, cicluri, tip de universitare și sursa de finanțare.
 - f. Indicatori privind numărul și valoarea burselor acordate, defalcat pe tipuri de burse, specializări, cicluri, tip de universitare și sursa de finanțare.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

8. Pentru dimensiunea absolvenți și piața muncii recomandăm includerea următorilor indicatori în sistemul de monitorizare:

- a. Indicatori privind inserția ocupațională și traseul pe piața muncii (exemple: timpul mediu până la ocuparea primului loc de muncă, venitul în funcție de nivelul diplomei la momentul t de la absolvire, structura coortei de absolvenți la momentul t de la absolvire în funcție de cariera ocupațională/educațională, diferențierea între absolvenți care au rămas în țară sau au emigrat).
- b. Indicatori privind satisfacția angajatorilor cu privire la absolvenții proaspăt angajați (exemple: indicatori subiectivi, costul / timp / tipul de pregătire necesar pentru pregătirea suplimentară a unui angajat proaspăt absolvent, exprimate atât ca atare cât și relativ la costul / timp / tipul de pregătire suplimentară necesar pentru un (nou) angajat care nu este proaspăt absolvent).
- c. Indicatori privind satisfacția absolvenților cu diploma obținută la momentul t de la absolvire.

9. Pentru dimensiunea capacitate instituțională recomandăm includerea următorilor indicatori în sistemul de monitorizare:

- a. Indicatori privind fluxurile bugetare ale universităților (exemple: ponderea cheltuielilor de personal în totalul cheltuielilor).
- b. Indicatori legați de costuri și finanțare (exemplu: cheltuielile universităților pe student în funcție de domeniu).
- c. Indicatori de internaționalizare (exemple: numărul programelor de studii cu dublă diplomă, orientarea internațională a programului de studii, numărul angajaților cu stagii de pregătire în străinătate).
- d. Indicatori referitori la cadrele didactice și de cercetare raportați pe grupe de vârstă de cinci ani, pentru a permite o prognoză mai precisă a evoluției numărului cadrelor didactice și a cercetătorilor.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Referințe

Australia:

- Department of Education, Skills and Employment. <https://www.education.gov.au/higher-education-statistics>.
- Quality Indicators for Learning and Teaching. <https://www.qilt.edu.au/>.
- Tertiary Education Quality and Standards Agency. <https://www.teqsa.gov.au/>.
- Universities Australia. <https://www.universitiesaustralia.edu.au/>.

Belgia:

- Administration générale de l'Enseignement. <http://www.enseignement.be/index.php?page=28126&navi=4551>.
- Direction de la Recherche. <http://www.directionrecherche.cfwb.be/>.
- Entreprise publique des technologies nouvelles de l'information et de la communication (ETNIC). <http://www.etnic.be/profils/statistiques/>.

Bulgaria:

- Bulgarian University Ranking System. <https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>.
- Ministry of Education and Science. <https://mon.bg/en/100000>.
- National Evaluation and Accreditation Agency. <https://www.neaa.government.bg/en/>.
- National Statistical Institute. <https://www.nsi.bg/en/content/4769/education-and-lifelong-learning>.

Canada:

- Government of Canada - Science and Innovation. <https://www.canada.ca/en/services/science.html>.
- Institut de la statistique du Québec. <http://www.stat.gouv.qc.ca/statistiques/education/index.html>.
- Ministère de l'Éducation et de l'Enseignement supérieur. <https://www.quebec.ca/gouv/ministere/education/publications/#c11519>.
- Ontario Ministry of Colleges and Universities. <https://www.ontario.ca/page/ministry-colleges-universities>.
- Postsecondary Education Quality Assessment Board. <http://www.peqab.ca/>.
- Statistics Canada. <https://www.statcan.gc.ca/eng/start>.

Franța:

- Ministère de l'Éducation Nationale et de la Jeunesse. https://www.education.gouv.fr/cid57096/reperes-et-references-statistiques.html#Donn%C3%A9es_publicques.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- Ministère de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de l'Innovation.
<https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid132899/l-etat-de-l-enseignement-superieur-et-de-la-recherche-en-france-n-11-juillet-2018.html>.

Germania:

- Center for Higher Education University Ranking. <https://www.che.com>.
- Statistisches Bundesamt. <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online/data>.

Irlanda

- Higher Education Authority. <https://hea.ie/higher-education-institutions/?v=1>.

Israel

- Central Bureau of Statistics.
<https://www.cbs.gov.il/en/Statistics/Pages/Generators/Time-Series-DataBank.aspx>.
- Council for Higher Education. <https://che.org.il/en/statistical-data/>.

Italia

- Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca.
<http://ustat.miur.it/dati/didattica/italia/atenei>.

Japonia

- Japan Institution for Higher Education Evaluation - JIHEE.
<http://www.jiheer.or.jp/en/index.html>.
- Japan University Accreditation Association - JUAA. <https://www.juaa.or.jp/en/>.
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology.
<https://www.mext.go.jp/en/>.
- National Institution for Academic Degrees and Quality Enhancement of Higher Education – NIAD-UE. <https://www.niad.ac.jp/english/>.

Noua Zeelandă

- Ministry of Education. <https://www.educationcounts.govt.nz/statistics/tertiary-education>.
- Stats NZ. <https://www.stats.govt.nz/>.
- Tertiary Education Commission. <https://www.tec.govt.nz/>.

Olanda

- Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders - NVAO.
<https://www.nvaonet/en>.
- Ministry of Education, Culture and Science.
<https://www.government.nl/ministries/ministry-of-education-culture-and-science>.

Polonia

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

- POL-on Information System on Higher Education.
<https://www.opi.org.pl/en/articles/id/88.html>.
- Statistics Poland. <https://stat.gov.pl/en/>.

Portugalia

- Direção Geral de Estatísticas da Educação e Ciência.
<http://www.dgeec.mec.pt/np4/home>.

România

- CNFIS. 2016. Raport public anual – 2015. Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun. http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2013/02/Raport_Public_CNFIS-2015.pdf.
- CNFIS. 2017. Raport public anual – 2016. Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun. http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2018/08/raport_public_2016-final.pdf.
- CNSPIS. 2017. Raport și recomandări privind indicatorii de monitorizare ai învățământului superior din România al CNSPIS. http://www.cnspis.ro/wp-content/uploads/2018/02/Raport_indicadori_monitorizare.pdf.
- MEN. 2016. Raport starea învățământului superior în România. <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>.
- MEN. 2017. Raport starea învățământului superior în România. <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>.
- MEN. 2018. Raport starea învățământului superior în România. <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>.
- UEFISCDI. 2009. Raport privind starea actuală, la nivel național, a sistemelor de gestiune a studenților din instituțiile de învățământ superior din România. <https://fdocumente.com/document/raport-privind-starea-actuala-la-nivel-naional-a-sistemelor-de-.html>.
- UEFISCDI. 2009. Raport sinteză privind experiența la nivel internațional a înregistrării și gestiunii datelor privind studenții.
- UEFISCDI. 2015. Studenți, absolvenți și piața muncii. <http://infohe.forhe.ro/wp-content/uploads/2015/01/SAPM-Raport-Final.pdf>.
- UEFISCDI. 2015. Analiza situației socio-economice a studenților din România din perspectiva pieței muncii. <http://infohe.forhe.ro/rezultate/indicatori/>.

Spania

- Ministerio de Educación y Formación Profesional.
<http://www.educacionyfp.gob.es/en/servicios-al-ciudadano/estadisticas.html>.

Suedia

- Swedish Higher Education Authority. <https://english.uka.se/>.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Anexe

Anexa 1 - Indicatori dimensiunea didactică

Indicatori folosiți în România și care se regăsesc și în alte țări

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
1	Număr de studenți	CNFIS	AU, BG, CA, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
2	Număr de absolvenți	CNFIS	BE, BG, CA, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
3	Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență	CNFIS - Indicatori de calitate	Se poate calcula din alți indicatori
4	Ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS și ERASMUS MUNDUS	CNFIS - Indicatori de calitate	BG, GE, FR, PL, SE
5	Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii	CNFIS - Indicatori de calitate	ES, FR, IE, IT, SE
6	Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență	CNFIS - Indicatori de calitate	BG, DE, FR, PL
7	Rata de absolvire a programelor de studii de licență	CNFIS - Indicatori din raport	BG, BE, CA, ES, FR, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
8	Finalizarea studiilor de doctorat	CNFIS - Indicatori din raport	BE, BG, CA, ES, NZ, PL, SE
9	Absolvenți de bacalaureat pe un an, în funcție de gen și zona liceului absolvit	CNFIS - Indicatori din raport	ES, FR
10	Numărul de absolvenți de bacalaureat în funcție de mediul de rezidență, profilul liceului absolvit și distribuția notelor	CNFIS - Indicatori din raport	Poate fi găsit în diverse variante

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
	obținute la examenul de bacalaureat		
11	Universitatea de destinație a absolvenților de bacalaureat în funcție de profilul absolvit (% din total absolvenți pentru fiecare profil în parte)	CNFIS - Indicatori din raport	BE, ES
12	Numărul studenților bugetați și numărul studenților cu taxă în anul I de studii, pe o selecție de domenii	CNFIS - Indicatori din raport	BE, DE, ES, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
13	Numărul absolvenților pe cicluri de studii, pe forme de finanțare, pe regiuni, pe ramuri de știință și pe domenii fundamentale	CNFIS - Indicatori din raport	BE, BG, CA, DE, ES, FR, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
14	Satisfacția studenților și dorințele referitoare la volumul de timp	CNFIS - Indicatori din raport	BG
15	Absolvenți în funcție de forma de proprietate a universității (stat/privată)	INS	BE, BG, CA, DE, ES, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
16	Numărul studenților din învățământul superior de licență, în funcție de durata programelor de studiu, pe grupe de specializări	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
17	Numărul de studenți înscriși în învățământul superior de licență, pe forme de proprietate, pe grupe de specializări (conform noii clasificări ISCED-F)	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BG, BE, CA, DE, ES, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
18	Evoluția numărului de studenți înscriși în învățământul superior de licență, în funcție de țara de origine, pe forme de proprietate, pe grupe de specializări (conform noii clasificări ISCED-F), pe profiluri de studii	MEN - Indicatori din raport IȘE	Se poate calcula din alți indicatori
19	Evoluția numărului de studenți înscriși la studii universitare de masterat,	MEN - Indicatori din raport IȘE	Se poate calcula din alți indicatori

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
20	Numărul de studenți înscriși la studii universitare de master, pe forme de proprietate, pe grupe de specializări (conform noii clasificări ISCED-F)	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, CA, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
21	Evoluția numărului de persoane înscrise la programe postuniversitare, pe grupe de specializări (conform noii clasificări ISCED-F),	MEN - Indicatori din raport IȘE	Se poate calcula din alți indicatori
22	Numărul cursanților înscriși la studii universitare de doctorat și postdoctorale, pe forme de proprietate	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, CA, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, SE
23	Durata medie de frecvență a învățământului superior	MEN - Indicatori din raport IȘE	ES, IL
24	#REF!	MEN - Indicatori din raport IȘE	ES, FR
25	Rata brută de cuprindere în învățământul superior de licență	MEN - Indicatori din raport IȘE	ES, FR
26	Situația școlară a studenților din învățământul universitar de licență, pe forme de studii (zi, seral, ID, IFR), grupe de specializări	MEN - Indicatori din raport IȘE	BE, NZ, SE
27	Absolvenți de succes ai învățământului superior, pe programe de studiu	MEN - Indicatori din raport IȘE	BE, CA, DE, ES, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
28	Raportul studenților înscriși pe absolvenți de succes la examenul de licență, pe forme de proprietate	MEN - Indicatori din raport IȘE	Se poate calcula din alți indicatori
29	Situația studenților străini beneficiari de burse de studiu în România	MEN - Indicatori din raport IȘE	BE, CA, DE, ES, IE, IT, PL, SE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
30	Studenți care au studiat pe cont propriu valutar în România	MEN - Indicatori din raport IȘE	BE, CA, DE, ES
31	Absolvenți pe universități, județe, pe domenii de studii, forme de învățământ (ZI/ID/IFR), forma de finanțare (buget/taxă), pe cicluri de studii (licență, masterat, doctorat), după limba de predare, după cetățenie (Română/ UE și SEE/ Alta)	UEFISCDI (ANS) / MEN	BE, BG, CA, DE, ES, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
32	Genul absolvenților	UEFISCDI (ANS) / MEN	BE, BG, CA, DE, ES, FR, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
33	Rata de absolvire pe domenii în perioada standard a duratei studiilor	UEFISCDI (ANS) / MEN	ES, FR, IL, IT, NZ, PL, SE

Indicatori folosiți în alte țări și care nu se regăsesc în România

Nr.	Indicator	Țara
1	Repartiția studenților înscriși în învățământul superior în două categorii: (i) cei care sunt înscriși pentru prima dată la un ciclu de studii/curs/etc. (ii) numărul total de studenți înscriși	AU
2	Rata de satisfacție a studenților pentru fiecare instituție de învățământ superior; un unic indicator global precum și indicatori pentru diferite criterii (dezvoltarea aptitudinilor, calitatea predării, resursele disponibile pentru învățare, etc.); repartiție pe grupe de vârstă, nivel socio-economic (ridicat, mediu, scăzut), gen, limbă maternă, etc.	AU
3	Procentul studenților care doresc să abandoneze studiile înainte de terminare; repartiția pe grupe de vârstă, tip de studii, nivel socio-economic (ridicat, mediu, scăzut), gen, limbă maternă, momentul din timpul studiilor (la începutul studiilor, în ultimul an), etc.	AU
4	Motivele pentru care studenții doresc să abandoneze studiile înainte de terminare	AU
5	Numărul de decizii favorabile/nefavorabile în privința echivalării diplomelor (de licență, de master, altele)	BE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
6	Numărul total de studenți care au urmat studiile liceale în străinătate înscriși în învățământul superior (licență profesională, licență, master)	BG
7	Evaluarea de către studenți a oportunităților de mobilitate oferite de universitate	BG
8	Evaluarea de către studenți a gradului de satisfacție privind activitatea didactică	BG
9	Aprecierea suportului oferit de instituție privind participarea studenților la stagii de practică	BG
10	Evaluarea gradului de încărcare a studentului	BG
11	Evaluarea de către studenți a gradului de satisfacție privind activitatea didactică	BG
12	Numărul de ore alocate de studenți pentru activitățile didactice și pentru studiul individual	BG
13	Media de admitere pentru studenții din anul I	BG
14	Opinia studenților privind prestigiul Universității	BG
15	Ponderea studenților care au avut ca primă opțiune acea instituție	BG
16	Evaluarea satisfacției studenților privind alegerea făcută	BG
17	Procentul adulților cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani (sau între 25 și 34 de ani), cu o diplomă sau certificat de ucenic sau comercial	CA
18	Rata de participare a adulților cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani la cicluri de studii legate de locul de munca, finanțate sau nu de către angajator	CA
19	Număr de candidați pe numărul de locuri disponibile.	DE
20	Evaluarea studenților privind sprijinul pe care îl primesc din partea universității pentru mobilități externe.	DE
21	Număr de credite obligatorii obținute din discipline din afara domeniului (interdisciplinaritate).	DE
22	Distribuția notelor la Bacalaureat a studenților înmatriculați la universitățile publice cu prezență anul 1 licență; raportat pe ramuri de știință	ES
23	Durata medie de absolvire a studiilor de 4 ani; raportat pe tipul de bacalaureat și pe ramuri de studii	ES
24	Rata de randament (credite contractate/credite obținute) per student; raportat pe tipul	ES

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
	de bacalaureat și pe ramuri de studii	
25	Originea socială a studenților (profesia părinților); repartiția în funcție de reușita la BAC, accesul la ÎS, reușita în ÎS	FR
26	Tipul de BAC al studenților din anul 1; repartiția pe domenii universitare	FR
27	Originea socială a studenților (profesia părinților); repartiția în funcție de reușita la BAC, accesul la ÎS, reușita în ÎS	FR
28	Numărul studenților cu dizabilități în funcție de disciplină, ciclul de studiu	FR
29	Procentul de absolvenți de liceu care-și continuă studiile într-o perioadă de 8 ani de la absolvire, defalcați pe gen, grup etnic, cluster economico-social, tip de liceu absolvit (teoretic sau vocațional)	IL
30	Absolvenți care au stat în străinătate pentru o perioadă de trei ani și mai mult, defalcați pe gen, titlu academic și specializare	IL
31	Mediului economico-social de proveniență a studenților	IL
32	Rata de progres a absolvenților la un ciclu de studii superior	NZ
33	Accesibilitatea studiilor universitare pentru studenți: raportul dintre taxa medie pentru studii și venitul săptămânal mediu obținut de o persoană angajată full-time	NZ
34	Accesibilitatea studiilor universitare pentru studenți: raportul dintre taxa medie pentru studii și venitul săptămânal mediu obținut de o persoană angajată full-time	PL
35	Indicatori referitori la admitere: număr de candidați și rata de succes (admitere)	PL
36	Studenți și absolvenți cu dizabilități pe: tip de instituție, natura dizabilității, specializare, gen, voievodat	PL
37	Număr de candidați înscriși la admitere, fără studii anterioare în învățământul superior; în funcție de ... background social (educația părinților)	SE
38	Număr de studenți înmatriculați la doctorat (în anul I sau total); în funcție de rezidență (suedezi vs. internaționali – UE, nonUE), gen, vârstă, domeniu de specializare/studii; tip de finanțare a studiilor (bursa/angajare în instituția de învățământ superior, angajare în afara instituției de învățământ superior, granturi doctorale, burse, etc), background social (educația părinților)	SE
39	Număr de persoane înmatriculate la cursuri independente; în funcție de gen, vârstă	SE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
40	Procentul absolvenților de studii superioare, ciclul I (nivel licență), care au studiat în străinătate în ultimele 12 semestre	SE
41	Număr total de studenți înmatriculați la programe de doctorat; în funcție de rezidență (suedezi vs internaționali – UE, nonUE), gen, vârstă, domeniu de specializare/studii; tip de finanțare a studiilor (bursa/angajare în instituția de învățământ superior, angajare în afara instituției de învățământ superior, granturi doctorale, burse, etc), part time vs. full time, background social (educația părinților)	SE
42	Număr de candidați admiși la prima opțiune; în funcție de gen, vârstă, rezidență (suedezi, străini), tip de program de studii (calificare profesională, calificare generală, arte și echivalent), specializare/domeniu de studii, ciclul de studii (licență, masterat)	SE
43	Procentul studenților care își completează studiile – numărul studenților care obțin creditele pentru cursurile la care au fost înscriși într-un an universitar raportat la numărul total de studenți înscriși la cursurile respective în acel an universitar; numărul de credite obținut este monitorizat în timpul semestrului în care studentul s-a înscris la curs, plus următoarele 3 semestre; în funcție de tip de cursuri (program de studii vs. curs independent); tip de program de studii (calificare profesională, calificare generală, arte și echivalent), specializări, ciclul de studii (licență, masterat)	SE

Anexa 2 - Indicators dimensiunea cercetare științifică

Indicatori folosiți în România și care se regăsesc și în alte țări

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
1	Finanțarea cercetării, total, pe tip de finanțare	CNFIS - indicatori de calitate CNFIS - indicatori din raport INS	AU, BE, CA, FR, NZ
2	Producția științifică (în varii forme dependente de contextul național)	CNFIS - indicatori de calitate CNFIS - indicatori din raport	AU, BG, FR, DE, NZ, PL, SE
3	Citări (în varii forme dependente de contextul național)	CNFIS - indicatori de calitate CNFIS - indicatori din raport	BG, DE, NZ,
4	Cheltuieli destinate cercetării, pe instituție și specializare/domeniu	INS	IL
5	Personal de cercetare (cu normă întreagă / cu normă parțială)	INS	CA, ES, FR, NZ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
6	Număr de doctoranzi	MEN - indicatori din raport IȘE	AU, BE, CA, ES, FR, IE, NZ, PL
7	Cercetători post-doctorali	MEN - indicatori din raport IȘE	IL
8	Absolvenți doctorat	UEFISCDI (ANS) / MEN	ES, NZ
9	Doctorate în cotutelă	CNFIS - indicatori din raport	DE
10	Număr de programe doctorale pe instituție de învățământ superior	CNFIS - indicatori din raport	BG, CA

Indicatori folosiți în alte țări și care nu se regăsesc în România

Nr.	Indicator	Țara
1	Finanțări externe per profesor. Raportat diferențiat pe domeniu / gen.	DE
2	Fonduri de cercetare per profesor / cercetător	DE, NZ
3	Start-up cu o componentă importantă de cercetare: tip de activitate, volum al finanțării	FR
4	Prioritățile în cercetare.	DE, FR
5	Număr de invenții	DE
6	Publicații științifice înregistrate în baza națională de date	FR, SE
7	Participarea la proiecte H2020	FR
8	Numărul mediu de citări pe publicație	BG, DE, NZ
9	Numărul de lucrări cu cel puțin o citare	BG, NZ
10	Număr de publicații realizate în coautorat inter-instituțional	NZ
11	Număr de publicații realizate în coautorat internațional	BE, NZ
12	Participări la conferințe	PL
13	Profilul științific al țării în lume	FR
14	Poziția științifică a țării în lume	BE, FR
15	Număr de abilitări	DE
16	Măsuri luate pentru a promova tinerii cercetători	DE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
17	Timp alocat activității de cercetare	CA, SE
18	Timp alocat aplicațiilor pentru finanțare	SE
19	Proporția de doctorate STEM	DE
20	Timp mediu necesar pentru finalizarea tezelor	NZ, PL
21	Procentul femeilor înscrise la doctorat pe domenii	FR
22	Număr de doctorate pe profesor	DE, NZ

Anexa 3 - Indicatori dimensiunea socială și servicii terțiare

Indicatori folosiți în România și care se regăsesc și în alte țări

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
1	Locuri în cămine studențești	CNFIS - Indicatori de calitate	DE, PL
2	Finalizarea programelor educaționale de către persoane provenite din medii dezavantajate socio-economic	CNFIS - Indicatori din raport	IE
3	Costul lunar al locuirii pentru studenții care nu locuiesc cu părinții (în RON)	CNFIS - Indicatori din raport	DE
4	Situația financiară a studenților	CNFIS - Indicatori din raport	NZ, FR, IT, PL, DE, BG, BE

Indicatori folosiți în alte țări și care nu se regăsesc în România

Nr.	Indicator	Țara
1	Situația studenților străini absolvenți de studii de licență/postuniversitare/master/doctorat (First Destination), la nouă luni de la absolvire; repartiție în: angajați (în Irlanda sau în strainatate), continuare de studii, în cautare de job; repartiție în funcție de gen	IE
2	Accesibilitatea studiilor universitare pentru studenți: raportul dintre taxa medie pentru studii și venitul săptămânal mediu obținut de o persoană angajată full-time	NZ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
3	Număr de studenți beneficiari de sprijin financiar (alocații/stipendii) pentru studii în funcție de gen, grup de vârstă, tip de alocație, domeniu de studiu, grup etnic, studenți cu dizabilitati	NZ
4	Număr de studenți beneficiari de credite pentru studii în funcție de tip de credit, gen, grup de vârstă, domeniu de studiu, grup etnic	NZ
5	Număr de studenți beneficiari de credite pentru plata taxelor de studiu studii în funcție de tip de credit, gen, grup de vârstă, domeniu de studiu, grup etnic	NZ
6	Ajutoare pentru studenți: burse sociale, burse de merit, ajutoare financiare punctuale	FR
7	Taxa medie per student pentru fiecare universitate	IT
8	Număr studenți fără taxă pe fiecare universitate	IT
9	Număr studenți beneficiari de granturi de studii regionale	IT
10	Doctoranzi beneficiari de sprijin financiar (alocații/stipendii) pentru studii în funcție de tip de sprijin (inclusiv cele pentru studenți cu dizabilități), tip instituție, voievodat	PL
11	Taxe plătite de student per semestru / an / program de studiu.	DE
12	Burse sociale pentru studenți: număr de burse anuale, număr de cereri depuse, valoarea medie lunară a unei burse	BE
13	Număr de persoane înmatriculate în anul I la universități din străinătate cu credite de studii acordate în Suedia; în funcție de gen, vârstă	SE
14	Număr de absolvenți de învățământ terțiar 30-34 de ani pentru perioada 2011-2015 și predicțiile pentru 2016-2020	PT
15	Proporția de studenți care vin la facultate prin diverse mijloace de transport din total studenți.	DE
16	Proporția de studenți care locuiesc în diverse aranjamente (părinți, chirie, cămin, apartament propriu etc.) din total studenți.	DE
17	Opinia studenților și personalului didactic privind condițiile sociale și serviciile administrative	BG
18	Opinia administratorilor (persoanelor cu funcții de conducere) privind condițiile sociale și serviciile administrative	BG
19	Proportia studenților "maturi" care încep studii superioare; repartiție în funcție de tipul	IE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
	de studii (full time, part time), tipul de instituție de învățământ superior (universitate sau institut tehnologic), domeniul de studii, gen, clasă de vârstă, naționalitate, prezența unui tip de dizabilitate, grup etnic; evoluția pe ultimii ani este de asemenea realizată	
20	Evoluție valoare buget național propus burse	ES
21	Evoluție valoare buget național alocat burse	ES
22	Valoare buget burse, Raportat pe cicluri de învățământ	ES
23	Număr beneficiari burse Raportat pe tipul de burse (de studii, sociale, locative)	ES
24	Valoare burse Raportat pe tipul de burse (de studii, sociale, locative), tipul de universitate, și sursa de proveniență a bugetului	ES
25	Număr de beneficiari burse Raportat pe tipuri de burse, ramuri de știință, cicluri de învățământ, tipul de universitate, și proveniență a bugetului	ES
26	Număr de studenți beneficiari de sprijin financiar (alocații/stipendii) pentru studii în funcție de tip de sprijin (inclusiv cele pentru studenți cu dizabilități), tip instituție, voievodat	PL

Anexa 4 - Indicatori dimensiunea absolvenți și piața muncii

Indicatori folosiți în România și care se regăsesc și în alte țări

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
1	Percepția privind legătura dintre activitatea profesională și conținutul programului de studii	CNFIS - Indicatori din raport	AU, IE
2	Situația în primele 6 luni de la absolvire, pe domeniu fundamental de studii	CNFIS - Indicatori din raport	NZ, FR, PL, CA, BG, BE, AU, IL, IE
3	Venitul mediu la primul loc de muncă pentru absolvenții anului 2014, pe ramuri de știință	CNFIS - Indicatori din raport	NZ, FR, PL, CA, BG, AU, IE
4	Numărul mediu de luni până la găsirea unui loc de muncă, pe an de absolvire și ramuri de știință	CNFIS - Indicatori din raport	PL

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
5	Tipul de contract de muncă cel mai frecvent, pe domeniu fundamental de studii	CNFIS - Indicatori din raport	PL, FR
6	Gradul de satisfacție față de statutul profesional și față de parcursul în carieră, pe localizare geografică a locului de muncă	CNFIS - Indicatori din raport	BG
7	Gradul de satisfacție față de statutul profesional și față de parcursul în carieră, pe mediu de rezidență al locului de muncă	CNFIS - Indicatori din raport	BG
8	Activitatea de practică (inclusiv ciclul de studii de master)	CNFIS - Indicatori din raport	DE
9	Șansele de angajare după absolvirea programului de studii, la nivel național și internațional	CNFIS - Indicatori din raport	CA, IE, NZ, SE, PL
10	Rata de angajare a absolvenților pe cicluri și domenii de studii	Rapoartele universităților	AU, BE ,CA, FR, NZ, SE ,PL, BG, IE, CA

Indicatori folosiți în alte țări și care nu se regăsesc în România

Nr.	Indicator	Țara
1	Procentul absolvenților de învățământ superior în totalul populației de peste 15 ani	NZ, PL
2	Rata de participare la forța de muncă absolvenților de învățământ superior, diferențiat pe gen	NZ, CA
3	Rata șomajului la absolvenții de învățământ superior	NZ
4	Rata șomajului în rândul absolvenților programelor de licență/masterat	SE
5	Numărul mediu lunar de angajări (al absolvenților)	PL
6	Numărul mediu lunar de încetare a raporturilor de muncă (al absolvenților)	PL
7	Venit mediu brut estimat pentru absolvenții cu experiență de muncă obținută înainte de absolvire (angajați norma întreaga sau liberi profesioniști)	PL
8	Venit mediu brut al absolvenților cu experiență de muncă obținută înainte de absolvire (angajați norma întreaga sau liberi profesioniști) exprimat ca procent din	PL

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
	venitul mediu brut din powiat-ul/județul respectiv	
9	Venitul mediu brut estimat pentru absolvenții fără experiență de muncă obținută înainte de absolvire (angajați norma întreaga sau liberi profesioniști)	PL
10	Venitul mediu brut al absolvenților fără experiență de muncă obținută înainte de absolvire (angajați norma întreaga sau liberi profesioniști) exprimat ca procent din venitul mediu brut din powiat-ul/județul respectiv	PL
11	Gradul de atractivitate al universității pentru potențialii studenți dintr-un district	BG
12	Gradul de atractivitate al universității pentru potențialii studenți dintr-o regiune	BG
13	Gradul de atractivitate a regiunii pentru persoanele cu studii universitare	BG
14	Importanța regiunii (Gradul de atractivitate a regiunii)	BG
15	Opinia studenților privind încrederea pe care au dobândit-o pe perioada studiilor universitare privind reușita în viață	BG
16	Opinia studenților privind importanța contactelor și prietenii realizate pe perioada studiilor universitare	BG
17	Motivele principale pentru care absolvenții instituțiilor de învățământ superior nu au un job cu normă întreagă	AU
18	Rata de satisfacție a angajatorilor privind studenții proaspăt angajați; un unic indicator global precum și indicatori pentru diferite criterii; repartitia pe domenii de studii, tipul de instituție de învățământ superior, repartitie pe grupe de vârstă, gen, limbă maternă, tipul de job	AU
19	Salariul pe termen mediu al absolvenților fiecărei instituții de învățământ superior	AU
20	Relevanța diplomei de studii superioare pentru jobul actual (la nouă luni de la absolvire); repartitie în funcție de gen, domeniu de studii, job în Irlanda sau în străinătate	IE
21	Tip de job la 30 luni de la absolvire (pentru tehnicieni (BAC+2), licență, master): normă întreagă, job stabil, funcții de conducere	FR

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Anexa 5 - Indicatori dimensiunea capacitate instituțională

Indicatori folosiți în România și care se regăsesc și în alte țări

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
1	Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice	CNFIS - Indicatori calitate	CA
2	Fondurile nerambursabile atrase de universitate	CNFIS - Indicatori calitate	Se poate calcula din alți indicatori
3	Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice	CNFIS - Indicatori de calitate	NZ, PL
4	Numărul de salariați în activitatea de cercetare dezvoltare	INS	AU, BE, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
5	SCL101E - Facultăți pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	INS	BE, BG, CA, ES, FR, IT, NZ, PT
6	SCL104A - Personalul didactic pe niveluri de educație, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	INS	AU, BE, BG, CA, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
7	SCL104C - Personalul didactic pe niveluri de educație, forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	INS	AU, BE, BG, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
8	SCL104D - Personalul didactic pe niveluri de educație, județe și localități	INS	AU, BE, BG, CA, DE, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
9	SCL104E - Personalul didactic pe niveluri de educație, medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	INS	AU, BE, BG, DE, ES, FR, IE, IL, IT, PT, SE
10	SCL104F - Personalul didactic pe niveluri de educație și medii de rezidență	INS	AU, BE, BG, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Sursa	Existent în alte țări
11	SCL101E - Facultăți pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	INS	BE, BG, CA, ES, IT, PT
12	SCL101D - Unitățile școlare pe categorii de unități școlare și medii de rezidență	INS	BG, ES, IT
13	Structura personalului angajat în învățământul superior	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
14	Numărul cadrelor didactice pe funcții didactice	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
15	Ponderea personalului didactic feminin în învățământul superior, pe funcții didactice	MEN - Indicatori din raport IȘE	AU, BE, BG, CA, ES, FR, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
16	Numărul de facultăți	MEN - Indicatori din raport IȘE	BE, BG, CA, ES, IT, PT
17	Numărul de posturi personal didactic auxiliar și nedidactic	MEN - prin ANS	AU, BE, BG, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE
18	Numărul de posturi didactice, ocupate și vacante, pe grade didactice	MEN - prin ANS	BE, BG, DE, ES, FR, IE, IL, IT, NZ, PL, PT, SE

Indicatori folosiți în alte țări și care nu se regăsesc în România

Nr.	Indicator	Țara
1	Opinia studenților și personalului didactic privind condițiile sociale și serviciile administrative	BG
2	Opinia administratorilor (persoanelor cu funcții de conducere) privind condițiile sociale și serviciile administrative	BG
3	Orientarea internațională a programului de studii (studiu obligatoriu în altă țară, programe cu dublă diplomă, proporția studenților care au studiat în altă țară, proporția	DE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Nr.	Indicator	Țara
	studentilor străini, proporția cursurilor de limbi străine).	
4	Proporția cursurilor de limbi străine din totalul cursurilor la nivel de program de studii.	DE
5	Existența unor programe de studii cu dublă diplomă.	DE
6	Cheltuielile universităților per student. Raportat diferențiat pe domeniu / stat.	DE
7	Preț mediu credit universitar licență/masterat raportat pe regiune și situația contractării disciplinei	ES
8	Distribuție profesor străini; Raportat pe continente, gen și grupe de vârstă, ramuri de știință	ES
9	Costuri pe student: învățământ/cercetare, activități anexe (cămine, cantine, medicină școlară, orientare profesională), administrație, investiții și servicii	FR
10	Finanțarea formării continue de către: firme, regiuni, stat, colectivități locale, etc.	FR
11	Taxa medie pe student pentru fiecare universitate	IT
12	Cheltuielile individuale cu educația (per capita), pe tipuri de instituții	PL
13	Numărul cadrelor didactice care au stagii de predare la instituții din străinătate	PL
14	Numărul cadrelor didactice din străinătate care au stagii de predare la instituții din Polonia	PL
15	Numărul angajaților care au plecat la stagii de pregătire în străinătate	PL
16	Numărul angajaților din străinătate care au participat la stagii de pregătire în Polonia	PL
17	Procentaje cadre didactice în funcție de universitatea la care a finalizat doctoratul (Categorii universitatea la care a finalizat doctoratul: doctorat în aceeași universitate, doctorat în altă universitate din Portugalia, doctorat în străinătate)	PT